

CVIČEBNÍ LISTY

Priloha „Vojenských Rozhledů“.

ROČNÍK VI.

ČÍSLO 1.

Úlohy z praktického výcviku.

Majoor Kvido Matoušek školy pro výchovu důstojníků pěš. vojska v záloze v Košicích:

Boj malých jednotek pěšího vojska.

Studie metodická.

(Pokračování.)

3. cvičení. *)

Družstvo v svazku čtyry zjednává dotyk s nepřítelem v posici.

A. Účel cvičení. Aplikace ČŘ. čl. 637, 638, 639, 640, 641, 781.

Jest třeba studovati zvláště kombinaci palby a pohybu, vyrazení lesa, způsob dávání rozkazu, překročení linie nepřátelských vpřed posunutých odporů, zastavení před souvislou palebnou čarou.

B. Charakteristika terénu.

a) Dosažená linie musí poskytovat skryty.

b) Terén mírně zvlněný.

c) Nepřátelský odpor asi 600 až 800 kroků před linií posledního krytu.

C. Zvolený terén: viz náčrt.

D. Objasnění zásad a způsob provedení. Předešlou ukázkou bojového cvičení družstva a konečného cvičení družstva pracujícího v samostatné úloze bylo zjednání dotyku. Družstvo, které použilo všech svých prostředků, nemůže již dále postupovati. Pro ně je dotyk zjednán, je tedy skončena i jeho činnost v samostatné úloze a nastává okamžik, kdy vstupuje a začíná pracovati v svazku čtyry. Dříve než ředitel cvičení počne ukázkovati jednotlivé družstvo v svazku čtyry, provede směrné cvičení v celé rotě, kde dá družstvu poznati nutnost spolupráce a povšechný rozsah jeho činnosti. Podrobné ukázkování družstva, pracujícího v svazku čtyry, provede ředitel cvičení až po tomto cvičení směrném na základě chyb a nedostatků, kterých se družstvo dopustilo, a to ve zvláštním cvičení samostatném. Zde jako první ukázka jest uvedeno cvičení směrné a jako druhá samostatné cvičení družstva, které je rozbohem cvičení směrného a vlastním ukázkováním družstva, pracujícího v svazku čtyry.

Námět.

Naše jednotky po zatlačení slabých nepřátelských prvků dosáhly okraje tohoto lesa, kde byly zastaveny palbou nepřítele, který trčí svahy asi 800 kroků před námi. Naše četa ve svazu a v prvním sledu roty má za úkol zjednati co nejhlubší dotyk.

*) Autorem cvičení je poručík Ulrich školy pro výchovu pěšího vojska v záloze v Košicích.

Průběh směrného cvičení.

První konkrétní případ.

Ředitel cvičení vydá četě jednoduchý, shora uvedený námět a uvede četou do situace, v jaké by skutečně lesa dosáhla (dvě družstva na okraji v prvním, jedno v druhém sledu). Potom shromáždí četou, provede studium způsobu dosažení okraje lesa, jakož i studium organizace pozorování a terénu, promluví o úloze a způsobu provádění. Poté odešle vojíny na jejich místa a vydá velitelům družstev rozkaz k útoku.

Rozkaz velitele čety k útoku:

Úloha čety. Naše četa útočí na nepřítele umístěného na svazích asi 800 kroků před námi (ukáže), aby zjednotila co nejhlubší dotyk.

Úloha družstev:

Družstvo A: Útočte na nepřátelské odpory umístěné ve směru pravého okraje lesa.

Družstvo B: Útočte na nepřátelské odpory, umístěné ve směru křoví.

Družstvo C: Jste v druhém sledu za družstvem A. Svůj postup řídíte podle mých rozkazů.

Cíl: hřbet asi 800 kroků před námi.

První postupný cíl: násep, který nepřekročíte bez dalšího rozkazu.

Druhý postupný cíl: křoví.

Vyrazení z lesa po skupinkách na mé znamení. Kulometné skupinky vyražejí jako poslední.

Já jdu s družstvem B.

Rozkaz velitele družstva A k útoku:

Úkol družstva: Naše družstvo útočí na nepřítele ve směru pravého okraje lesa.

Tvar: Na okraji lesa v skupinky.

Cíl: Hřbet.

První postupný cíl: Násep, který družstvo bez rozkazu nepřekročí. Vyrazení na mé znamení po skupinkách.

★

Rozkazy pro družstva B a C jsou tytéž kromě určení směru.

Poznámka: ČR. čl. 637: „Velitel čety oznámí svým velitelům družstev úkol čety, směr a cíl, anebo stanoví tvar čety, rozstupy a vzdálenosti mezi družstvy“. V čl. 639. stojí dále: „Je-li postavení, jehož se má dobýt, méně známé, rozestaví se družstva s prostředně velikými rozstupy, postačujícími, aby útočící fronta neměla mezer v palbě.“ V našem případě je postavení nepřítele jen velmi málo známo a přes to dává velitel čety do rozkazu úkol čety, družstev a směr pro jednotlivá družstva. Zdá se, že je vždy výhodnější určovat směr a přidělit úkoly jednotlivým družstvům, než naznačovat rozstupy s úlohou odstraňovat odpory, které se družstvu vyskytnou v cestě. Vyjádříme-li to v rámci rozkazu: „Útočte a dosáhněte!“ než „Zaujměte rozstup a postupně odstraňujte“. V tom smyslu zní článek 641, který uvádí, že „pro četou v prvním sledu záleží boj v dosažení cíle, který jí nebo jejím družstvům byl určen.“ Tím, že velitel určí směr, který je téměř vždy dán orientačním bodem, ležícím obyčejně zcela blízko cíle, jehož má družstvo dosáhnouti, dává mu plnou volnost ve využití terénu. Velitel družstva určí si spojnicí svého stanoviště a směrového bodu, po níž se bude pohybovat. Vlivem situace uchýlí se buď vpravo nebo vlevo od této spojnice, ale vždy tak, aby každý krok jej přiváděl blíže k směrovému bodu. Jistě tomu tak nebude, udá-li velitel čety jen rozstup, kdy nejen že jest omezeno využití terénu, ale i provedení. Podle čeho zařídí velitel jednoho družstva rozstup, bylo-li družstvo, jemuž byl určen směr, zastaveno?

Druhý konkrétní případ.

Družstva jsou rozčleněna na okraji lesa v skupinky, připravena k vyrazení na znamení velitele čety.

Rozkaz velitele čety:

Družstvo A a B — vpřed!
 Družstvo C, vyrazíte až na znamení,
 které vám dám s náspu.

Rozkaz velitele družstva A a B:

První skupinka — vpřed!

P o z n á m k a. Čl. 781 ČŘ. praví: „Vycházení z lesa vyžaduje vždy větší pozornosti a některých zvláštních opatření. Roty upraví svou sestavu ještě v lese tak, aby se neprozradily, a potom vyrazí najednou jako z každého jiného východiska. Přes to se rozhodl velitel čety vyraziti z lesa po skupinkách a odůvodňuje své opatření takto: Vyrazí-li četa najednou, bude nepřítel, který není ohrožován naší palbou, na ni klidně stříleti. Velitel čety, družstev a jejich pozorovatelé nebudou moci za běhu pozorovati, odkud palba přichází, čímž jsou připraveni o celkový obraz umístění nepřátelských odporů. Velitel čety je tím připraven o podstatný prvek rozhodnutí — zprávy o nepříteli. V konkrétním případě jsou umístěny nepřátelské odpory asi 600 kroků před okrajem lesa. Je to vzdálenost, na kterou samočinné zbraně mohou účinně zahájit palbu. Který velitel čety dá si ujiti okamžik, kdy samočinné zbraně, kryty lesem, mohou nerušeně stříleti na odpory, prozradivši se střelbou na vybíhající skupinky? Jeho rozhodnutí je podepřeno také Cvičebním řádem, článkem 638, který praví: „Útočné tvary mají umožniti četě, aby vyvinula celou mohutnost své palby. Jednotné vyrazení, až dosud hojně užívané, u všech jednotek, bude ve skutečnosti možné jen tam, kde vyrazení bude podporováno mocnými palebnými prostředky a kde již velitelé budou znáti umístění nepřátelských odporů.“

Třetí konkrétní případ.

Na skupinky, které vybíhají z lesa, střílí nepřátelský odpor (čís. 1), umístěný v křovi za lomem, a odpor umístěný vlevo od majuru (č. 2). Vlastní kulomety zahájily palbu. Velitel čety se rozhodl zaujmouti s oběma družstvy palebné postavení na náspu, zahájit palbu, aby zjistil nepřátelskou sílu, umístění odporů, a mohl tak podle získaných zpráv provést manévry.

Rozkaz velitele čety velitelům družstev, když dosáhli náspu:

Družstvo A! Zahajte palbu na odpor u křovi.
 Družstvo B! Zahajte palbu na odpor umístěný vlevo od majuru.

Rozkaz velitele družstva A:

K palbě, nepřátelský odpor u křovi — 500 — pálit!

Rozkaz velitele družstva B

je kromě určení cíle a vzdálenosti ten-
 týž.

Rozkaz velitele družstva C:

Lehký kulomet k palbě — nepřátelský odpor u křovi — 600 — dávkami pálit!

Čtvrtý konkrétní případ.

Velitel čety po zahájení palby všemi družstvy a po zjištění umístění nepřátelských odporů nařizuje:

Družstvo A! Útočte na odpor umístěný v křovi a dosáhněte lomu!
 Družstvo B! Pokračujte v palbě!
 Já jsem u záložního družstva.

Rozkaz velitele družstva A:

Střelecký roj! Dosáhněte terénní vlny — podporujte postup úderného roje! Úderný roj — za mnou!
 Družstvo B! Dále pálit!

(Družstvo C, dosud na okraji lesa, pálí na odpor před družstvem A. Velitel čety dává znamení rukou, aby zahájil postup.)

Rozkaz velitele družstva C:

První skupina — vpřed!

P o z n á m k a. Velitelé družstev, kteří jsou kryti náspem, mohli až dosud slyšeti rozkazy velitele čety. Jak tomu bude za dalšího

průběhu boje, kdy terén nedovolí, aby velitelé družstev v různých situacích slyšeli rozkazy velitele čety? Cvičební řád, čl. 640, praví: „Velitel čety jde s družstvem, jehož úkol je nejdůležitější a nejtěžší, abyčejně s družstvem, jež může býti povoláno k tomu, aby postoupilo co nejdále vpřed.“ V našem případě jde se záložním družstvem. Kdo se zúčastnil cvičení v četě, rozložené na prostoru 200 kroků hloubky, někdy i více, a poznal tak těžkost velení, nebude se vždy řídit tímto ustanovením. Jde-li velitel čety s družstvem, které má nejtěžší úlohu, zříká se již předem velení nad ostatními dvěma družstvy, protože družstvo a s ním i velitel čety bude na delší dobu (právě proto, že má nejtěžší úlohu), přinuceno k nečinnosti. Velitelé družstev, vázání svou úlohou, nebudou mít smyslu pro podporování družstva, které dostalo tuto nejtěžší úlohu. Nebylo by vhodnější, aby velitel čety byl tam, odkud může provedení úkolu co nejvíce podporovati? Myslím, že je řízeným úsilím dvou samočinných zbraní bude lépe podporovat než svou přítomností. Řekl bych, že je správnější, voliti si místo tam, odkud má na družstva nejvíce vlivu, nebo kde bude mít možnost je nejvíce podporovati. Bude to ono družstvo, za kterým postupuje záloha velitele čety, anebo ještě lépe, u záložního družstva své čety. Tím má již předem velitel čety zajištěno velení nad dvěma družstvy. Obyčejně však bude jedno družstvo mimo jeho vliv a rozkazy. U toho bude potom záležitostí na jeho veliteli, aby dovedl dobře pochopiti úlohu svého družstva vzhledem k situaci dvou družstev vlastní čety v tom neb onom okamžiku.

Pátý konkrétní případ:

Družstvo A provádí manévry na odpor u křoví. Družstvo C dosáhlo náspu, družstvo B střílí.

Rozkaz velitele čety:

Družstvo B! Využijte přestávek v nepřátelské palbě k postupu na odpor vlevo od majíru!

Družstvo C! Podporujte palbou útok družstva A!

Rozkaz velitele družstva B:

Střelecký roj, podporujte postup úderného roje. Po dosažení úvozu úderným rojem přemístěte se ke konci náspu, kde budete páliť až do doby, kdy úderný roj dosáhne křoví. Poté se připojíte k nám. Úderný roj — do úvozu — jednotlivě přiskokem vpřed!

Družstvo C!

K palbě — nepřátelský odpor u křoví — 500 — páliť!

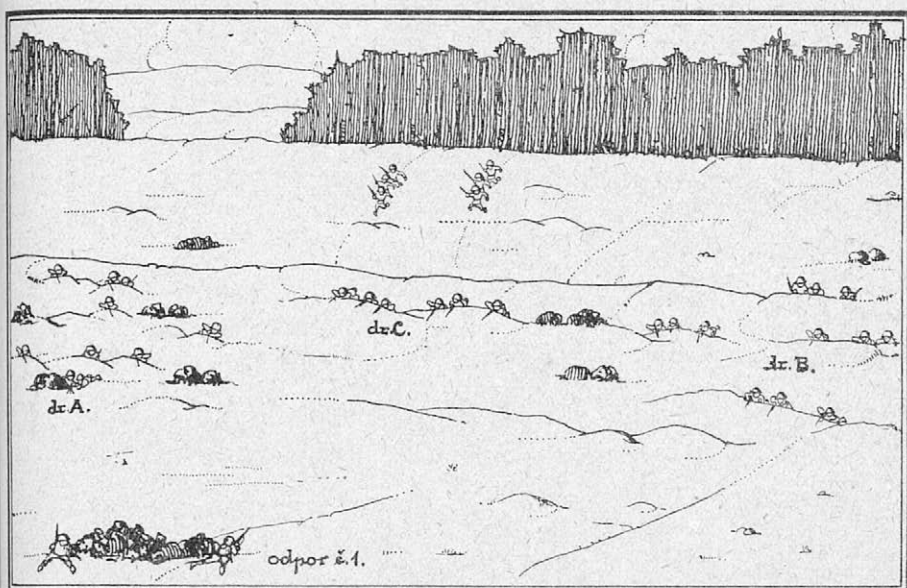
Poznámka. Cvičební řád, čl. 641, praví: „...když některá družstva jsou palbou docela zastavena, postupují jenom ona družstva, která si vynajdou přímo před sebou průchody, na které nepřítel méně střílí. Není-li jich, záleží na dovednosti útočníků, aby si je vytvořili.“

V čem bude záležitostí dovednost útočníků, vytvořiti si průchody? V silné, soustředěné palbě v určitém okamžiku na určitý cíl. Zvláště u čety, která si nemůže dovoliti větší manévry k vytvoření těchto průchodů, jež by vyžadovaly větší úchyly od směru, bude palbná koncentrace často jediným možným prostředkem. Známou vúdčovskou zásadu: „Mít převahu v určité chvíli a na určitém místě může aplikovati s výhodou již velitel čety.“

Šestý konkrétní případ.

Družstvu A se podařilo ztéci odpor u křoví, po jeho dosažení se však octlo v kulometné palbě, vycházející z křovin vpravo od majíru (odpor 3). Úderný roj družstva B se dostal do úvozu, střelecký ke konci náspu; oba roje jsou v silné palbě nepřátelských od-

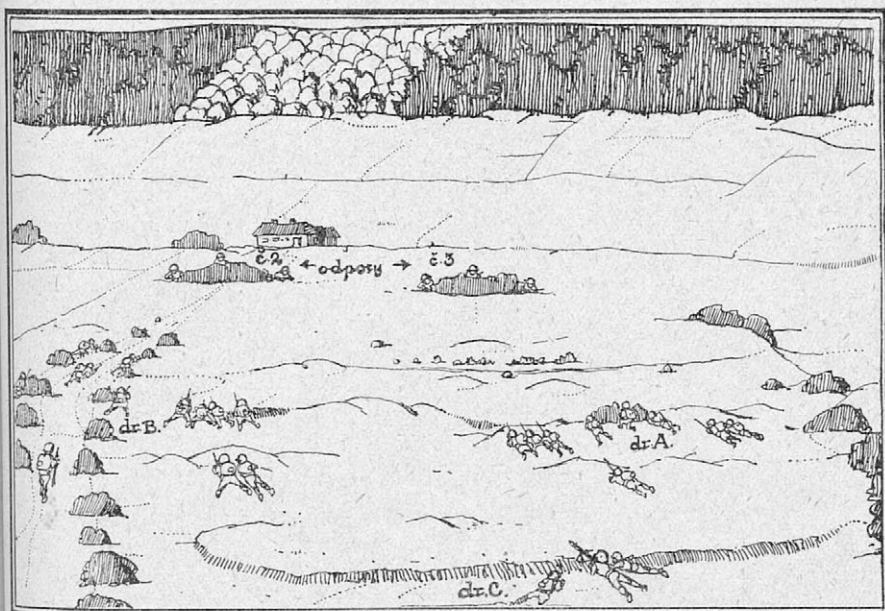

porů, umístěných vpředu i v boku, odpor 2 až 3, takže další manévr je nemožný. Družstvo C překládá palbu na odpor 2.

Družstvo C přeložilo palbu na odpor 2.

Rozkaz velitele družstva A:

Lehký kulomet k palbě — nepřátelský odpor u křovi vpravo od majáru — 500 — dávkami páli! Po dosažení majáru úderným rojem zahajte postup k nám. Úderný roj k cestě — jednotlivě vpřed!

Rozkaz velitele družstva B:

K palbě — nepřátelský odpor v křovi — 400 — pálit!

Družstvo C přerušilo palbu na odpor 2.

Sedmý konkrétní případ.

Velitel družstva A provádí manévry na odpor umístěný v křovinách vpravo od majáru. V okamžiku, kdy jeho úderný roj dosahuje cesty, počne naň bočně pálit odpor umístěný před družstvem B. Družstvo je tak v čelní palbě odporu 3 a v kosé palbě odporu 2. Družstvo je v pravém smyslu slova přibito k zemi.

Osmý konkrétní případ.

Družstvo A i B přes všechny manévry, které provádějí, nemohou více postupovati. Do této situace zasahuje velitel čtyř záložních družstev. Rozkaz velitele čtyř pro záložní družstvo:

Situace: Naše čelní družstva zastavena nepřátelskými odpory.

Úkol družstva: využití porostlého terénu vpravo a dostat se do boku odporu u majáru.

Tvar: úderný roj v čele — v roje vzdálenost 30 — za mnou v chod!

Devátý konkrétní případ.

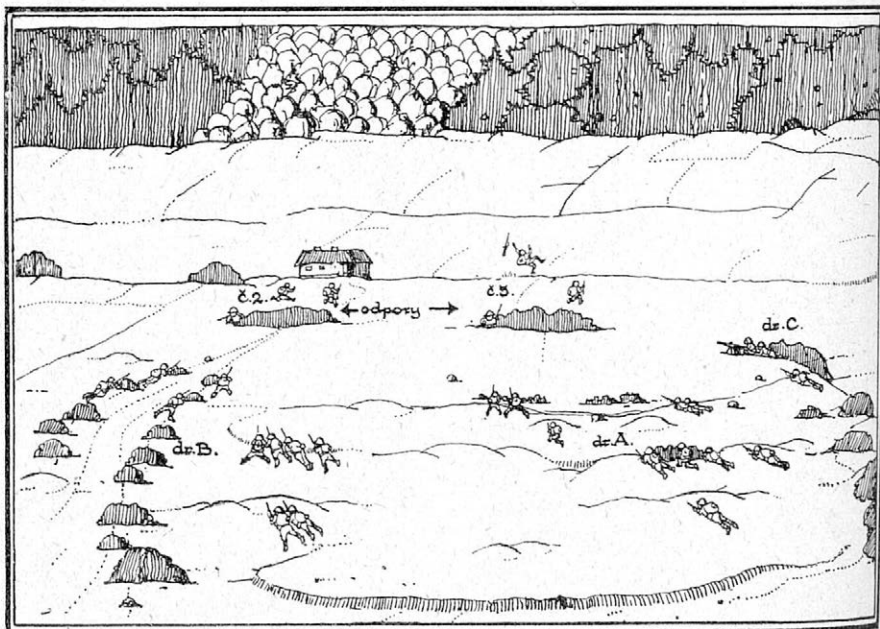
Družstvo C, jež vedl velitel čtyř a jež se dostalo krytě porostem do boku odporu u majáru, zahájilo palbu překvapením. Velitel čtyř v brzku slyší již jen ojedinelé výstřely, pozoruje ústup jednotlivých nepřátelských vojáků, a pak palba umlkne.

Rozkaz velitele čtyř:

Družstvo C! Dosáhněte co nejdříve části hřebtu vpravo od majáru.

Rozkaz velitele družstva C:

Střelecký roj! Zahajte postup, jakmile dosáhneme hřebtu. Úderný roj — za mnou v chod!

Desátý konkrétní případ.

Velitel družstva A a B zpozorují náhlé umlknutí nepřátelské palby a zároveň znamení velitele čety „Vpřed“.

Rozkaz velitele družstva A:

Střelecký roj v čele — v rojnici!

Úderný roj v zástupu na 30 kroků —
v chod!

Rozkaz velitele družstva B: týž.

Družstvo C, které dosáhlo hřbetu, je znovu zastaveno silnou palbou kulometů. Aby velitel čety zajistil uhájení hřbetu dosaženého družstvem C, vyšle k družstvu A a B posla s tímto rozkazem:

Družstvo A! Dosáhněte co nejrychleji majíru.

Družstvo B! Dosáhněte co nejrychleji křovin vlevo od majíru.

Jedenáctý konkrétní případ.

Velitel čety po dosažení hřbetu zjistil: Odpory A — B — C lehké kulometry, odpor D — těžký kulomet.

Rozkaz velitele čety:

Situace: Postup čety zastaven silnými nepřátelskými odpory, umístěnými asi 500 kroků před námi.

Úkol čety: hájiti dosažený terén.

Družstvo C! Umístěte samočinnou zbraň tak, aby střelila na odpory C a D a postřelovala bočně stráž před družstvem A a B. Zajistěte pravý bok čety úderným rojem, který se umístí v strži.

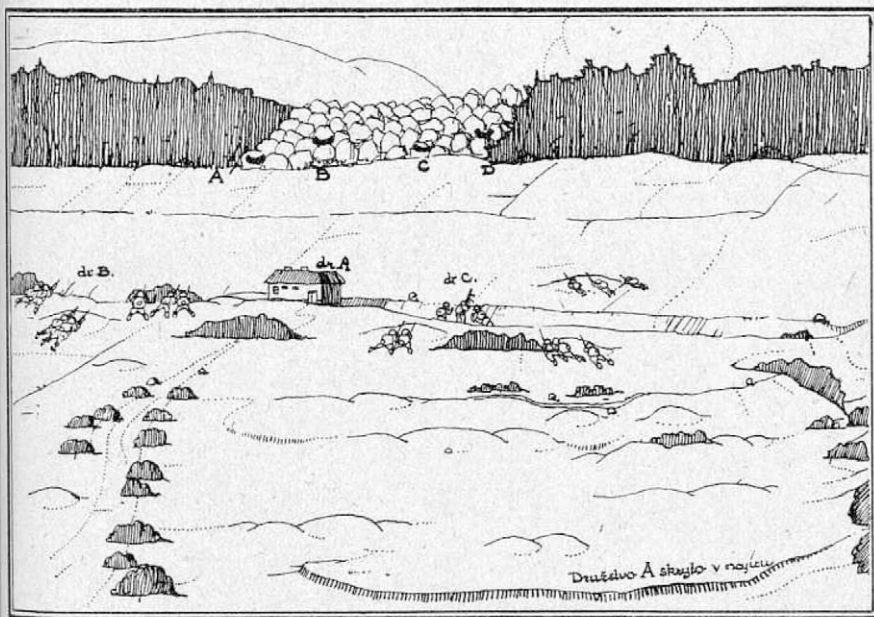
Družstvo A! Střílejte na odpory B a C ve směru levého okraje lesa.

Postřelujte čelně okraj paseky.

Družstvo B! Střílejte čelně na okraj lesa.

Zakopejte se!

Po vydání rozkazů veliteli družstev odesílá velitel čety hlášení a náčrt veliteli roty, zkontrolovav předem, jak rozkazy byly provedeny. Tím je cvičení zakončeno.

Kdo ?	Co značkují ?	Způsob značkování	Umístění	Činnost ředitele	Činnost značkářů
a) Svob. C. a voj. D.	Odpor v síle družstva bez lehkého kulometu	Palba z pušek, 1 modrý a 1 červený praporek, 30 nábojů	V křoví za lomem	Vztyčí modrý praporek	Zahájí palbu z pušek, vztyčí modrý praporek; znamená palbu na družstvo A
b)	"	"	"	Vztyčí červený praporek	Vztyčí ještě červený praporek; palba na družstvo B
a) Svob. A. a voj. S.	Odpor v síle 1 družstva s lehkým kulometem	Kulomet, 1. červený, 1 modrý praporek, 30 nábojů	V křoví vlevo od majíru	Vztyčí červený praporek	Střelba s leh. kul. — vztyčí a mávají červ. praporkem; znamená, že střelí na družstvo B
b)	"	"	"	Vztyčí modrý praporek	Vztyčí ještě modrý praporek; znamená zahájení palby též na družstvo A
c)	"	"	"	Sklopí praporky	Sklopí praporky, palba z leh. kul. ustane, vystřelí asi 5 ran z pušky
a) Svob. E. voj. E.	Odpor v síle 1 družstva s leh. kul.	Palba z leh. kulometu, 1 červený a 1 modrý praporek	Křoví vpravo od majíru	Vztyčí modrý praporek	Střelí z leh. kulometu — vztyčí modrý praporek — palba na družstvo A.
b)	"	"	"	Vztyčí červený praporek	Střelí z leh. kul., vztyčí ještě červ. praporek; znamená zahájení palby též na družstvo B
c)	"	"	"	Sklopí praporky	Sklopí praporky, vystřelí asi 5 ran z pušky a pak palba ustane

Velitelům družstev, zvyklým až dosud přílišné samostatnosti, myslícím stále jen na svá vlastní družstva, kdež prováděli úvahy a vydávali rozkazy jen v mezích úkolu daného tomu neb onomu

Poznámka. Činnost značkáře 3. začíná až po skončení činnosti značkáře 1.

družstvu, dovoluje toto cvičení poznati pravou hodnotu družstva, nutnost spolupráce a nutnost podříditi se něčemu vyššímu. V tomto cvičení družstva A a B plnila úkol jim přidělený. Nyní jest třeba upozorniti na to, jak splnila tento úkol. Družstvo A zdolalo svůj odpor poměrně snadno, družstvo B již mnohem tíže. U družstva B, které již s počátku mělo pocit určité slabosti, nebylo tomu jinak. Velitelé i vojíní měli různé dojmy. Poznávají, že tak, jako je nutná kombinace pohybu a palby v družstvu, je nutná i mezi družstvy Manévr jednotky se skládá z palby a pohybu. Tak na př. u čtyř z palby jednoho družstva a pohybu druhého mužstva. To by nebylo ještě tak těžké. Větším uměním je však vystihnouti, kdy družstvo má střilet nebo zahájit postup. Směrným cvičením podal ředitel cvičení velitelům družstev mnoho ukázek, které je nutí přemýšleti o možnosti a o nutnosti palby nebo pohybu. Již tím se nevědomky ukázkou a podřizují vyššímu zájmu, kterým je pro ně četa. Aby se ředitel cvičení přesvědčil o správnosti jejich názorů a dokázal nutnost toho, čemu se velitelé družstev nevědomky podřídili, provede rozbor celého cvičení, a to tak, že bude pracovati jen jedno družstvo, v témž úkolu, který mělo v cvičení směrném, zatím co ostatní družstva budou značkováána praporky. Toto ukázkování družstva, pracujícího v svazku čtyř, které následuje ihned po provedení směrného cvičení, má neobyčejný význam pro velitele i vojínů družstva a velké výhody pro cvičitele. Velitel družstva s vojínů pamatují si dobře obraz dřívějšího cvičení, takže chyby, kterých se dopustili dříve a o nichž se teprve nyní při tomto rozboru ředitel podrobně zmíní, zvláště vyniknou. Ředitel cvičení nemusí potom vymýšleti často jen málo pravděpodobné situace, kde družstvu dává stále otázku: „Co budete dělat?“, nýbrž posunuje nebo zastavuje družstva znázorněná praporky podle situace, která byla v tom neb onom okamžiku směrného cvičení. Provádějícího družstva se potom táže: „Co bylo dříve?“ a „Jak to má býti nyní?“ — Tím se stává cvičení zajímavým, přibližuje se skutečnosti.

*

Rozbor směrného cvičení (v četě)

samostatným cvičením jejich jednotlivých družstev.

V směrném cvičení se objevilo mnoho věcí, podle kterých ředitel toho cvičení provede ukázkování družstva. Nejdříve provede rozbor toho cvičení, kde tyto momenty byly nejvýraznější. V našem případě lze je provésti nejdříve s družstvem C, po ukončení tohoto postupně s družstvy druhými. Družstva sousední by byla značkováána praporky. Doleji uvedena ukázka rozboru cvičení jen s jedním družstvem (C), protože rozbor cvičení s druhými družstvy se provádí dle týchž zásad. Ředitel cvičení žádá zde odůvodnění rozkazů k jednotlivým konkrétním případům, sám potom vysvětluje a aplikuje články Cvičebního řádu na svá rozhodnutí.

1. a 2. konkrétní případ.

Rozkaz velitele družstva po prvním rozkaze velitele čtyř. Rozkaz velitele družstva C je týž jako v směrném cvičení. Družstvo na okraji lesa v skupinkách, kulomet v palebném postavení.

3. konkrétní případ.

Velitel čtyř, který řídil vybíhání skupinek, dal družstvu C vyraziti až po zjištění nepřátelských odporů. V okamžiku, kdy vyběhla první skupinka družstva A, zahájil jeden odpor umístěný v křovi

za lomem a druhý vlevo od majíru palbu. Vzdálenost odporů asi 300 kroků. Jaké rozkazy dá velitel družstva C?

Lehký kulomet — k palbě — nepřátelský odpor v křoví za lomem — 600 —
dávkami pálit!

Poznámka ředitele cvičení: Palba nepřátelských odporů platí sousednímu družstvu. Účinnost této palby bude tím menší, čím silnější bude naše palba. Poněvadž skupinky, které vyrážejí, nemohou za přemísťování pálit, bude třeba, aby zahájily palbu ty skupinky, které jsou kryty. V našem případě to bude družstvo C. Palbu zahájí na ten odpor, který je bližší a tím nebezpečnější.

4. konkrétní případ.

Po zjištění nepřátelských odporů dává velitel čtyř veliteli družstva rozkaz:

Družstvo A..... (viz směrné cvičení).

Družstvo B..... (viz směrné cvičení).

Družstvo C: Znamení rukou, kterým mu naznačuje, aby zahájilo postup.

5. konkrétní případ.

Družstvo C dosáhlo náspu.

Rozkaz velitele čtyř:

Družstvo!... (viz směrné cvičení).

Družstvo C! Podporujte palbou útok družstva A.

Rozkaz velitele družstva C:

První skupinka — vpřed!

Rozkaz velitele družstva C:

K palbě — nepřátelský odpor u křoví — 500 — pálit!

Poznámka ředitele cvičení: Družstvo v četě zaujímá vždy určité postavení. Buď má samo postupovati, nebo umožniti a ulehčiti postup družstev sousedních. V daném případě úkol postupu dostalo družstvo A a B, družstvo C pak má umožniti jejich postup.

Cvičební řád, čl. 641: „Četa se dere vpřed k svému cíli střídajíc palbu s pohybem. Jedno nebo dvě družstva postoupí, zatím co ostatní družstva nebo družstva čtyř střílejí na pálícího nepřitele.“

Cvičební řád, čl. 642: „Úlohou záložního družstva je kryti boky pronikajících družstev, a je-li třeba, obsaditi mezeru, která mezi nimi vznikla.“

6. konkrétní případ.

Družstvo A zdolalo odpor u křoví, po jehož dosažení dostalo kulometnou palbu od odporu 3.

Rozkaz velitele družstva C:

Palbu zastavit — nepřátelský odpor vlevo od majíru — 500 — dále pálit.

Poznámka ředitele cvičení. Velitel družstva přeložil palbu. Jeho rozhodnutí je správné, neboť usnadní postup družstva B a zároveň chrání bok družstva A.

Cvičební řád, čl. 642: „Údohou záložního družstva je kryti boky pronikajících družstev.“

7. a 8. konkrétní případ.

Družstvo C pálí na odpor 2. Družstva A a B přes všechny manévry, které provádějí, nemohou více postupovati.

Rozkaz velitele čtyř pro družstvo C: viz shora směrné cvičení.

Družstvo C se dostalo krytě porostem do boku odporu u majíru.

Na rozkaz velitele čtyř:

K palbě — nepřátelský odpor u kř-
ví — 300 — pálit!

zahájilo palbu překvapením.

Velitel čety vbrzku po zahájení palby pozoruje, že nepřátelský odpor pozbývá palebné intenzity, až palba úplně umlkne.

Rozkaz velitele čety:

Viz směrné cvičení.

Poznámka ředitele cvičení. Když již pohyb čelních družstev není možný, postoupí družstvo, které zůstalo vzadu.

Cvičební řád, čl. 641: „Pod ochrannou palbou vpředu postoupí družstva, která zůstala dále vzadu.“ U nás je to družstvo C. Vždy si musíme ponechat výhodu překvapení. Družstvo využije terénu, aby se dostalo do boku odporu, obchvátilo jej a zdolalo.

Cvičební řád čl. 641: „Družstva, která se dostala do boku hnízd, snaží se je obejít, obchvátit a zdolat.“

9. konkrétní případ.

Družstvo C dostalo se krytě porostem do boku odporu u majíru a zahájilo překvapením palbu.

Rozkaz velitele čety:

Družstvo C, dosáhněte co nejrychleji části hřbetu vpravo od majíru.

Rozkaz velitele družstva C:

Střelecký roj, zahajte postup, jakmile dosáhneme hřbetu. Úderný roj — za mnou v chod!

Poznámka ředitele cvičení: Družstvu se podařilo dostat do boku odporu a tím způsobiti jeho pád. Velitel družstva, aniž čeká dalšího rozkazu velitele čety, zahájí postup k svému cíli — hřbetu. Družstvo musí býti s nepřítelem v neustálém dotyku.

Cvičební řád, čl. 627: „Každý voják musí dbáti, aby byl v dotyku s nepřítelem.“

(Budoucně dále.)

Přípravka pro Válečnou školu.

Otázky z ústních přijímacích zkoušek v roce 1926.

Podplukovník gen. štábu S. Nalot:

Řešení otázek z taktiky pěchoty. *)

O t á z k a 2.

Sestava levého (východního) praporu. Plán palby.

Abychom mohli řešiti vhodně problém předních stráží, je třeba uvědomiti si napřed, že tento problém jest jen zvláštním případem obrany a že tedy zásady, platné pro tento druh boje, platí také pro boj předních stráží.

Nuže — v boji obranném vyplývá sestava pěchoty v podstatě z toho, jakou palbu má tato pěchota uskutečniti, aby splnila svůj úkol.

Neboť při obraně jest oním akčním způsobem pěchoty, který nabývá převahy, právě palba. (Viz Polní řád čl. 230 a 370 a Cvičební řád pro pěší vojsko čl. 587 a 591.) Jde tu o to, vytvořiti před předními hranicemi posice, která má býti hájena, hlavní palebnou

*) Viz též Cvič. Listy, ročník V., čís. 12.

přehradu nebo souvislou palebnou clonu; přehradu nebo clonu zřizujeme podle toho, jaký poměr je mezi početními stavby a frontou, která má být hájena. U předních stráží, kde jsou fronty vždy široké v srovnání s početními stavby, které je mají hájiti, budeme se obvykle musit spokojiti palebnou clonou.

Aby velitel praporu vytvořil tuto palebnou clonu, umístí především palbu svých těžkých kulometů a zejména stanoví, jaký hlavní palebný úkol připadá jednotlivým družstvům těžkých kulometů. Při tom se bude snažit využití co nejvíce zvláštní schopnosti těžkých kulometů pro palbu bočnou (flankování ve vlastním smyslu slova, palbu šikmou nebo enfilování) a jejich donosnosti (neboť na předních strážích je důležité působiti co nejdříve a co možná do největší dálky, poněvadž účelem bojů předních stráží je způsobiti nepříteli ztrátu času).

Poté určí velitel praporu prostor, v kterém mají jednotlivá družstva těžkých kulometů zaujmouti svá palebná postavení, aby splnila co nejlépe svůj palebný úkol, a bude dbáti toho, aby tato družstva učenila co nejvíce do hloubky, aby tak byla zmenšena jejich zranitelnost. Přesné palebné stanoviště těžkých kulometů má být určeno důstojníky kulometníky.

Když velitel praporu stanovil hlavní palebný úkol každého družstva těžkých kulometů, prostuduje otázku, které vedlejší palebné úkoly mohou být svěřeny jednotlivým těmto družstvům a jaké palby bude ještě třeba, aby bylo dosaženo souvislé a dostatečně husté palebné sítě. Palbu naposled uvedenou dodají lehké kulomety, které tak doplňují síť zřízenou kulomety těžkými, střelícíce do hluchých prostorů, provádějící ochranu těžkých kulometů a působící hlavně přímo před sebe, kolmo na přední hranice posice. Podrobnosti této palby stanoví velitelé rot, ovšem podle směrnic velitele praporu, který má rozhodnutí velitelů rot vhodně orientovati.

Je to právě výpočet potřebného množství palby, který povede velitele praporu k tomu, aby určil počet jednotek, kterých je třeba v prvním sledu, a jejich rozdělení v terénu, jedním slovem, aby určil sestavu praporu.

Jestliže rámcové vzorce rozkazů pro obranu rot (Cv. ř. čl. 815), praporu (Cv. ř. čl. 820) a pluku (Cv. ř. čl. 826) uvádějí v odstavci „rozdělení úloh“ sestavu před plánem palby, sluší nespátrovati v tom více než prostě pohodlnější způsob redakce, umožňující mluvíti jasněji a přesněji. Nesmí však z toho vzniknouti žádné nedorozumění: organizace palby provádí se časově vždy na prvním místě a diktuje vždy jak rozdělení prostředků, tak i jejich umístění v terénu.

Nuže — jaké palby těžkých kulometů bude třeba v našem případě k zřízení palebných front?

Vizme především, postupující od východu k západu, jaké palby bude třeba za dne:

a) U spojovacího oddílu a jeho kulometného družstva bude třeba střelby na hřbet orientovaný od severu k jihu a táhnoucí se na jih od kopce 1200 m na severozápad od Chvalčovic: tento hřbet je rozhraním mezi akčními pásmy 10. a 11. pěší divise a velitel předních stráží tam jistě zřídí na základě plné moci, kterou mu dal velitel 10. divise, smíšený spojovací oddíl, mající úkol udržovati palebné spojení mezi oběma divisemi (četa pěchoty stačí na tento účel). Tento spojovací oddíl bude míti palebný

Úkol střileti na šíji spojující kopec 1200 m na severozápad od Chvalčovic s lesem 422 (1000 m na jih od tohoto kopce). Je však třeba střileti za dne účinně na severní okraj lesa kóta 422 a na severozápadní cíp tohoto lesa. Poněvadž vzdálenost je 1000 m, je nezbytně třeba družstva těžkých kulometů; umístíme je do prostoru na západ od kopce 1200 na severozápad od Chvalčovic, aby odtud dobře vidělo západní svahy.

Hlavní úkol: střileti šikmou palbou na hřeben šíje a na její západní svahy.

Vedlejší úkol: střileti na okraj N a na severozápadní cíp lesa 422.

Za noci je především důležité střileti na všechny přístupy: kulometry se tu tedy umístí přímo na cestě, která vede po hřbetu šíje, tak, aby dobře mohly postřelovati křižovatku pěti cest 500 m na jih od kopce; lehké kulometry spojovacího oddílu budou chrániti boky tohoto kulometného družstva.

b) Kulometné družstvo 2.

Toto družstvo musí za dne střileti na hřeben, který vychází od silnice z Českého Dubu u východů z lesů (1600 m na jihovýchod od kostela v Českém Dubu) a táhne se k lesu 422. Tento hřeben vidíme dokonale s kopce 1200 m na severozápad od Chvalčovic a odtud také budeme moci dosíci od kulometného družstva, kterému je svěřen tento úkol, ne-li palby bočné, aspoň palby šikmé. V noci bude kulometné družstvo 2 umístěno celé tak, aby mohlo dobře postřelovati přímou cestu Bilai—Letarowitz. Velitel praporu vidí také, že úval okrouhlého lesíka tvoří hluchý prostor, který je třeba postřelovati. Poněvadž je tu lesík, můžeme úval postřelovati jen z jihovýchodního okraje lesíka a palebná jednotka umístěná na tomto místě bude míti jen omezený výstřel, t. j. asi na 250 m: je to tedy úkol pro lehký kulomet, který bude výhodno chrániti bočně zprava i zleva jinými lehkými kulometry.

c) Kulometné družstvo 3.

Je třeba střileti na kotu 411; za dne bude ji moci zcela dobře postřelovati kulometné družstvo, střilející na ni šikmou palbou s kopce 10 m na západ od malého okrouhlého lesíka. Za noci bude toto kulometné družstvo 3 držeti v palbě cestu, která vede od tohoto kopce na jih.

d) Kulometné družstvo 4.

Dále je třeba postřelovati velký úval, orientovaný od severozápadu k jihovýchodu, který ze střediska Schafberg sestupuje k Ratschan. Za dne je třeba střileti také na východní okraje lesa kóta 422 a na severní okraje lesa na jihovýchod od Ratschan (1500 m na jihovýchod od Schafbergu). To je pravý úkol pro kulometné družstvo, které bude k tomuž úkolu účelně umístěno ve středisku Schafberg.

Hlavní úkol družstva: postřelovati úval.

Úkol vedlejší: postřelovati východní okraje lesa 422 a severní okraje lesa na jihovýchod od Ratschan.

Za noci bude toto kulometné družstvo střileti na cestu, která vede ze Schafbergu přímo do Ratschan; při tom bude kryto vlevo (na východě) lehkým kulometem, který bude střileti na vnější okraj uvedeného velkého úvalu.

e) Kulometné družstvo 5.

Dále je třeba střeleťi na západní svahy hřbetu 411 a na východní okraje lesa na severozápad od Letarowitz (1 km na jihozápad od Schafbergu): to bude úkol pro páté kulometné družstvo, umístěné v prostoru na západ od Schafbergu.

Hlavní úkol družstva: střeleťi na západní svah hřbetu 411. Úkol vedlejší: střeleťi na východní okraje lesa na severozápad od Letarowitz.

Za noci bude toto kulometné družstvo střeleťi na cestu vedoucí od severu k jihu k osadě Letarowitz. V svém pravém boku (na západě) bude kryto lehkým kulometem, umístěným na východním okraji lesa vroubíciho Schafberg z jihozápadu.

f) Kulometné družstvo 6

Nejzajímavější částí pro nepřítele, který by chtěl útočiti na prapor, a to s hlediska palby, je hřbet 411 a malý hřbet na severozápad od Ratschan, k nimž vedou všechny cesty od Mohelky, a které jediné dovoluji zříditi na dobrou vzdálenost od předních hranic posice vážnou palebnou základnu. Proto je důležité moci účinně střeleťi na oba tyto hřbety: to bude právě úkolem kulometného družstva 6, umístěného na západ od Schafbergu.

Konečně se můžeme ve východní části akčního pásma praporu obávat, že kdyby došlo k ústupu předních stráží 11. divise, bude tu naše posice obchvácena úvaly a lesy na sever od Chwalčovic.

Tomu budeme čeliti tím, že obsadíme severní část kopce 1200 m na severozápad od Chwalčovic jednotkou, jejíž palebným úkolem bude střeleťi na východní svahy tohoto kopce a na západní východy z uvedených lesů.

Severní východy těchto lesů by byly v daném případě postřelovány částmi roty jsoucí v záloze předních stráží (viz 1. otázku).

Tak jsme tedy umístili palbu svých těžkých kulometů. (V skutečnosti by bylo vhodné staviti přímo v terénu ostatní vedlejší palebné úkoly, které by jim mohly připadnouti, jakož i úkoly palby proti letadlům.) Některá družstva mají již palebný úkol: bude věcí velitelů rot, aby vyhověli požadavku právě vytčenému a doplnili tak palebnou síť, jejíž trasa byla právě určena velitelem praporu.

Všimněme si mimochodem, že velitel praporu, stanově palebné úkoly těžkých kulometů a některých lehkých kulometů, určil přesné umístění předních hranic své obranné posice, stanovených zhruba již velitelem předních stráží. Konečné umístění nej přednějších družstev veliteli rot vymezuje definitivně také tyto hranice.

Studium otázky, které palby je třeba k zřízení souvislé palebné clony před předními hranicemi praporu, ukazuje, že je třeba užiti k tomu dvou rot. Se zřením k předepsaným palebným úkolům a k povaze terénu akčního pásma praporu, který v své západní části je částečně pokryt lesy a který naopak na východě je odkrytější a dovoluje tu větší učlenění do hloubky, určí velitel praporu širší frontu rotě právě (západní) a stanoví za její boční hranice čáru: okraj úvalu okrouhlého lesíka (300 m na severozápad od tohoto lesíka) — západní okraje Ratschan.

Spojení palby. Na východě je spojení palbou zajištěno, jak jsme viděli, spojovacím oddílem, který dostal přesný palebný úkol. Také na západě přiměly lesy velitele předních stráží

k tomu, aby zřídil spojujací oddíl, jehož palebným úkolem je postřelovati odkrytý kuloár vedoucí od Schafbergu k Loukovičkám.

Zbývá tudíž jen postarati se o spojení palby mezi oběma rotami praporu. Poněvadž rozhraní mezi těmito dvěma rotami probíhá terénem celkem na jih od předních hranic posice, spokojí se velitel praporu tím, že stanoví, jakou palebnou podporu má pravá (západní) rota dodati levé (východní) rotě, a naopak.

Pravá rota je zejména dobře umístěna pro střelbu na jižní svahy hřbetu na jih od okrouhlého lesíku, na který nemůže levá rota míti nijakého vlivu.

Zahájení palby. Nestačí však stanovití palebné úkoly, naříditi přípravu palby a kontrolovati tuto přípravu; je třeba také vyříditi otázku zahájení palby. Za dne při jasném počasí se bude střeliti podle pozorování, i bude možno dostati palbu dělostřelectva pro přímou podporu telefonicky. Avšak za noci telefon nestačí, neboť nejde až k družstvům. Vnucuje se tudíž jiné znamení pro zahájení palby, totiž raketa.

Při užívání raket budme vždy co nejjednodušší a nezřizujme žádných ohňostrojů, které by nezbytně vedly k omylům.

K zahájení palby před předními hranicemi posice odporu předních stráží stačí jedna raketa, při čemž se rozumí, že je znamením k zahájení palby před celým opěrným stanovištěm, z kterého byla vystřelena. Za mlhy konečně je účelné užívatí všech ostatních pojitků, jako na př. signálů zvukových, nebo dobře organisovaných řetězů běžců.

Rízení střelby. Konečně je třeba postarati se o účelné řízení střelby, neboť je důležité, aby se nestřílelo do nekonečna, neboť tím bychom mohli vydati v nebezpečí obranu posice tím, že by se nám pak nedostávalo střeliva potřebného ke splnění palebných úkolů. Velitel praporu nařídí zde palbu po 5 minutách, seriami 50 ran, s desítiminutovými přestávkami.

O t á z k a 3.

Tato otázka se liší od předcházející jen terénem, který však tu je úplně rozdílný od terénu, kterého se týkala otázka 2.

Kdežto akční pásmo levého (východního) praporu bylo ze $\frac{4}{5}$ své šíře úplně odkryté a málo členité, je akční pásmo středního praporu velmi členité a pokryté lesy, které omezují značně výhled i palebné možnosti obrany.

Přihlédněme tudíž, jak lze rozřešiti zde problém obrany tohoto akčního pásma.

Akční pásmo středního praporu, ohraničené nalevo (na východě) obdélníkem procházejícím ulicí vedoucí od severu k jihu v jihovýchodní čtvrti Českého Dubu, a napravo (na západě) západním cípem lesa u Hrušky a hřbetu těsně na východ od koty 427, má šířku 2300 m. Tvoří je dva, kuloáry, oddělené od sebe lesy; kuloárem Jeschky, který je úzký a hluboký a přehrazen osadou Loukovičky, vede silnice; kuloár vedoucí z Bohumilitz je široký asi 500 m a vedou jím dvě cesty, které se na sever od něho spojují.

Připustíme-li, že lesy lze nesnadno projíti, stačí, omezíme-li se na střežení jich a postaráme-li se o obranu kuloárů; vízme, za jakých asi podmínek.

Kuloár u Loukoviček. Akce palbou bude tu účinnější na těch místech, kde je kuloár užší a kde je překážka schopna zastavit nepřítele. Nuže, nejužší je tento kuloár v místě asi 300 m na jih od Loukoviček; zde tedy bude účelné užití palby. Vedle toho sama osada je překážkou, jakmile bude jen trochu zabarikádována; bude pak obránce maskovati, poskytne jim kryty a poplachové ubytování. Umístíme proto palebnou clonu předních stráží hned na jih od Loukoviček. Jaké palby tu budeme potřebovati?

Za dne bude třeba střeliti do průchodu kóta 288 na východ od Loukoviček: jedno kulometné družstvo. Pak bude třeba chrániti toto kulometné družstvo, zříditi spojení s levým (východním) úsekem a střeliti na východní svahy Jeschky: dvě družstva. Pro přímou střelbu na silnici z jižního okraje Loukoviček: jedno družstvo.

Pro střelbu na severovýchodní okraje lesa na západ od Loukoviček z prostoru na severovýchod od Loukoviček: jedno kulometné družstvo.

Pro střelbu na severozápadní cíp lesa na jihovýchod od Loukoviček z prostoru na severozápad od Loukoviček: jedno družstvo těžkých kulometů.

K ochraně tohoto kulometného družstva a k čelení nepřátelskému obchvatu, vedenému přes mýtiny lesa na západ od Loukoviček: jedno družstvo.

K obraně osady Loukoviček na západě: jedno družstvo.

K zajištění spojení napravo (na západu) se sousední rotou 1. sledu: jedno družstvo.

Úhrnem jsou nutné a postačitelné k zřízení souvislé palebné clony na výši Loukoviček: tři družstva těžkých kulometů a dvě čtyřpěší.

Kuloár u Bohumilic. Obdobný výpočet palby potřebné k obraně kuloáru Bohumilic na výši skupiny domů 1200 m na západ od Loukoviček by ukázal, že dvě družstva těžkých kulometů a dvě čtyřpěší stačí k zřízení souvislé palebné clony od jižního cípu lesa 700 m na západ od Loukoviček až k východnímu okraji lesa u Hrušky, poblíž zářezu na tomto okraji; tato clona by procházela skupinou domů 1200 m na západ od Loukoviček a zajišťovala by na severozápadním okraji lesa u Hrušky spojení s pravým (západním) úsekem.

Co učiníme nyní s palebnými prostředky, které nám zbývají? Mohli bychom býti lákáni zesílití jimi vytvořené již palebné clony. Avšak lze se také obávat, aby nepřítel, dovede-li obratně manévrovati a je-li zvyklý postupu v lese, neproklouzl nějakými částicemi napříč lesem a neobchvátí tak opěrná stanoviště, zřízená v kuloárech: i je nezbytno, předvidati také tuto eventualitu a zříditi vzadu za přední palebnou clonou jakýsi zárodek druhé palebné clony, která by byla s to čeliti podobné obchvatné akci nepříteli, nahraditi, kdyby bylo třeba, přední clonu a zachytiti v daném případě vojska, která byla na přední cloně. Na tuto druhou palebnou clonu umístíme kromě jednotky mající tu vytvořiti první palebnou kostru (skutečnou to záruku pro velitele příslušného opěrného místa vpředu) jednotku tvořící zálohu opěrného místa a schopnou buď postoupiti od tud kupředu a zesílití přední palebnou clonu, nebo doplniti druhou palebnou clonu.